

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 116/24

Luxemburg, 29 juli 2024

Arrest van het Hof in zaak C-119/23 | Valančius

Benoeming van Unierechters: een lidstaat hoeft niet de kandidaat voor te dragen die het hoogst is gerangschikt op de door een nationale groep van onafhankelijke deskundigen opgestelde lijst, op voorwaarde dat de voorgedragen kandidaat voldoet aan de in de Verdragen neergelegde vereisten

De regering van een lidstaat, die een groep van onafhankelijke deskundigen heeft ingesteld om de kandidaten voor het ambt van rechter in het Gerecht van de Europese Unie te beoordelen en een ranglijst op te stellen van de kandidaten die voldoen aan de vereisten van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid als bedoeld in de Verdragen¹, mag uit die lijst een andere dan de hoogst gerangschikte kandidaat voordragen, op voorwaarde dat de voorgedragen kandidaat aan die vereisten voldoet.

In 2016 is Virgilijus Valančius benoemd tot rechter in het Gerecht van de Europese Unie. Na het verstrijken van zijn ambtstermijn in 2019 heeft de Litouwse regering een oproep tot kandidaatstelling gepubliceerd en een procedure vastgesteld om een kandidaat voor dat ambt te selecteren. Overeenkomstig die procedure heeft een hoofdzakelijk uit onafhankelijke deskundigen bestaande werkgroep de kandidaten in afnemende volgorde gerangschikt op basis van de behaalde score. Valančius stond op de ranglijst het hoogst gerangschikt. Bij besluit van 4 mei 2022 heeft de Litouwse regering de op de ranglijst als tweede gerangschikte persoon als kandidaat voor het ambt van rechter in het Gerecht voorgedragen. Nadat het comité 255² over die kandidaat een ongunstig advies had uitgebracht, heeft de Litouwse regering, bij besluit van 19 april 2023, de op de ranglijst als derde gerangschikte persoon, namelijk Saulius Lukas Kalėda, als kandidaat voor dat ambt voorgedragen. Bij besluit van 15 september 2023, dat is vastgesteld na een gunstig advies van het comité 255, hebben de regeringen van de lidstaten Kalėda benoemd tot rechter in het Gerecht.

Valančius heeft de Vilniaus apygardos administracinis teismas (bestuursrechter in eerste aanleg te Vilnius,) verzocht om de twee voordrachtsbesluiten van de Litouwse regering nietig te verklaren. Aangezien die rechter twijfels heeft over de gevolgen van het Unierecht voor de nationale procedures tot voordracht van kandidaten voor het ambt van rechter in het Gerecht, heeft hij het Hof daarover vragen gesteld.

Het Hof herinnert er in zijn arrest aan dat **het vereiste van onafhankelijkheid van de rechter** de in artikel 2 VEU verankerde fundamentele waarde van de rechtsstaat concretiseert, en dat **daaraan moet worden voldaan zowel op het niveau van de Unie, door onder meer de rechters in het Gerecht, als op het niveau van de lidstaten, door de nationale rechters**. Het Hof leidt daaruit af dat de materiële voorwaarden en de procedureregels voor de benoeming van de rechters van het Gerecht bij de justitiabelen **elke legitieme twijfel** moeten kunnen **wegnemen dat die rechters voldoen aan de vereisten van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid** waaraan overeenkomstig artikel 19 VEU en artikel 254 VWEU moet zijn voldaan om het ambt van rechter in het Gerecht te bekleden. Daartoe is het met name noodzakelijk dat **de integriteit van de volledige procedure voor de**

benoeming van de rechters van het Gerecht, en dus van het resultaat daarvan, **in elk van de drie fasen van die procedure wordt gewaarborgd**.

Wat allereerst de nationale fase van de voordracht van een kandidaat voor het ambt van rechter in het Gerecht betreft, is het Hof van oordeel dat het, bij gebreke van specifieke Unierechtelijke bepalingen in dat verband, aan de lidstaten is om de procedure voor de voordracht van een kandidaat te regelen. Het staat elke lidstaat dus **vrij om al dan niet in een procedure te voorzien** voor de selectie en de voordracht van een kandidaat. De procedure mag bij de justitiabelen evenwel geen legitieme twijfel doen ontstaan over de naleving door de voorgedragen kandidaat van de in de Verdragen neergelegde vereisten. De omstandigheid dat vertegenwoordigers van de wetgevende of de uitvoerende macht betrokken zijn bij de procedure voor de benoeming van rechters, doet op zich geen dergelijke legitieme twijfel ontstaan. De **betrokkenheid van onafhankelijke adviesorganen** en **een in het nationale recht opgenomen motiveringsplicht** kunnen evenwel bijdragen tot een grotere objectiviteit van de benoemingsprocedure. Wat de materiële voorwaarden voor de voordracht van kandidaten betreft, beschikken de **lidstaten** over een ruime beoordelingsmarge om die voorwaarden vast te stellen. Zij **moeten er** niettemin **voor zorgen dat de voorgedragen kandidaten**, ongeacht de gevolgde voordrachtsprocedure, **voldoen aan de vereisten van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid** als bedoeld in de Verdragen.

Wanneer een lidstaat een procedure heeft vastgesteld voor de selectie van kandidaten voor het ambt van rechter in het Gerecht, in het kader waarvan een groep van onafhankelijke deskundigen tot taak heeft een ranglijst op te stellen van kandidaten die voldoen aan de in de Verdragen neergelegde vereisten en bij wijze van aanbeveling de hoogst gerangschikte kandidaat aan te wijzen, volgt uit het enkele feit dat de regering van die lidstaat heeft besloten om een kandidaat uit die lijst voor te dragen die niet het hoogst is gerangschikt, op zich dus niet dat die voordracht legitieme twijfel kan doen rijzen over de naleving van die vereisten door de voorgedragen kandidaat.

Wat vervolgens de tweede fase van de procedure voor de benoeming van de rechters van het Gerecht betreft, namelijk de fase van **tussenkomst van het comité 255**, wijst het Hof erop dat dit comité voor de vaststelling van zijn advies **moet nagaan of de voorgedragen kandidaat voor het ambt van rechter in het Gerecht voldoet aan de vereisten van onafhankelijkheid en beroepsbekwaamheid** als bedoeld in de Verdragen. Daartoe kan het comité 255 de voordragende regering verzoeken om aanvullende inlichtingen of andere gegevens die het noodzakelijk acht.

Wat ten slotte de derde fase van de benoemingsprocedure betreft, die overeenkomt met **het door de regeringen van de lidstaten vastgesteld benoemingsbesluit**, wijst het Hof erop dat **ook zij gezamenlijk de opdracht hebben om de naleving van die vereisten te waarborgen** wanneer die regeringen, gelet op het advies van het comité 255, besluiten om de door een van die regeringen voorgedragen kandidaat te benoemen tot rechter in het Gerecht. Zodra die kandidaat benoemd is, wordt hij immers rechter van de Unie en vertegenwoordigt hij niet de lidstaat die hem heeft voorgedragen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst van het arrest en, indien van toepassing, de samenvatting](#) van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan van der Jeught ☎(+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎(+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ Overeenkomstig artikel 19, lid 2, derde alinea, VEU worden „[d]e rechters en de advocaten-generaal van het Hof van Justitie en de rechters van het Gerecht [...] gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en voldoen aan de voorwaarden bedoeld in de artikelen 253 en 254 [VWEU]. Zij worden in onderlinge overeenstemming door de regeringen van de lidstaten voor zes jaar benoemd.” In artikel 254, tweede alinea, VWEU wordt bepaald dat de rechters van het Gerecht „worden gekozen uit personen die alle waarborgen voor onafhankelijkheid bieden en bekwaam zijn hoge rechterlijke ambten te bekleden”.

² Overeenkomstig artikel 255 VWEU „wordt een comité opgericht dat de lidstaten van advies dient over de geschiktheid van de kandidaten voor de uitoefening van de ambten van rechter en advocaat-generaal van het Hof van Justitie en van het Gerecht, voordat de regeringen van de lidstaten overgaan tot de benoemingen”.